

Wyrok z dnia 7 grudnia 1994 r.
II URN 43/94

Brak w opinii biegłych fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwiają prawidłową ocenę jej mocy dowodowej powodując, że wydanie orzeczenia w oparciu o taką opinię, następuje z naruszeniem granic swobodnej oceny dowodów z art. 233 § 1 k.p.c.

Przewodniczący SSN: Teresa Romer, Sędzia SN: Maria Tyszel (sprawozdawca),
Sędzia SA: Barbara Wagner,

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 7 grudnia 1994 r. sprawy z wniosku Stanisława P. przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. o rentę inwalidzką wypadkową, na skutek rewizji nadzwyczajnej Rzecznika Praw Obywatelskich od wyroku Sądu Wojewódzkiego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie z dnia 18 grudnia 1992 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i sprawę przekazał Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie do ponownego rozpoznania.

U z a s a d n i e n i e

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R., decyzją z dnia 20 sierpnia 1992 r., odmówił Stanisławowi P., urodzonemu dnia 10 września 1955 r., przyznania renty inwalidzkiej w związku z wypadkiem przy pracy, jakiemu uległ w dniu 14 sierpnia 1980 r., ponieważ Obwodowa Komisja Lekarska do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia, w wyniku badania lekarskiego, nie zaliczyła go do żadnej grupy inwalidów w związku z tym wypadkiem, lecz do III grupy inwalidów z innych przyczyn. Odmówiono również przyznania renty inwalidzkiej z innych przyczyn niż wypadek przy pracy uznając, że wnioskodawca nie wykazał wymaganego okresu zatrudnienia.

Sąd Wojewódzki-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie, po rozpoznaniu sprawy wskutek odwołania wnioskodawcy, wyrokiem z dnia 18 grudnia 1992 r., [...] oddalił odwołanie.

W rewizji nadzwyczajnej od tego wyroku Rzecznik Praw Obywatelskich wnosił o jego uchylenie i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Wojewódzkiemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie zarzucając, że zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem prawa, w szczególności art. 3 § 2, 233 § 1 i 286 k.p.c. w związku z art. 18 i art. 25 ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. o świadczeniach z tytułu wypadków przy pracy i chorób zawodowych (Dz. U. z 1983 r., Nr 30, poz. 144) oraz art. 24 ust. 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.), a nadto naruszenie interesu Rzeczypospolitej Polskiej.

Rozpoznając sprawę Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Bezspornym jest, że wnioskodawca na podstawie decyzji organu rentowego z dnia 30 czerwca 1981 r., otrzymał rentę chorobową w związku z wypadkiem przy pracy, jakiemu uległ w dniu 14 sierpnia 1980 r., i pobierał ją od wyczerpania zasiłku chorobowego do dnia 14 lutego 1982 r. W okresie od 15 lutego 1982 r., pobierał rentę inwalidzką według III grupy inwalidów w związku z tym wypadkiem. Wypłatę renty wstrzymano z dniem 1 grudnia 1989, r. wobec stwierdzenia, w wyniku kontrolnego badania lekarskiego, ustąpienia inwalidztwa.

Z tej samej przyczyny organ rentowy załatwiając wniosek z marca 1990 r. odmówił wnioskodawcy ponownego przyznania renty inwalidzkiej w związku z wypadkiem przy pracy, najpierw decyzją z dnia 6 kwietnia 1990 r., a po jej uchyleniu w wyniku postępowania przed Sądem Wojewódzkim-Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Rzeszowie - decyzją z dnia 16 października 1990 r. Odwołanie od tej ostatniej decyzji zostało oddalone wyrokiem tegoż Sądu z dnia 14 grudnia 1990 r., [...].

Jak wynika z uzasadnienia zaskarżonego wyroku, [...], Sąd orzekający oparł swe ustalenie o braku u skarżącego inwalidztwa w związku z wypadkiem przy pracy, na opinii biegłych sądowych, lekarzy specjalistów: internisty i neurologa, uznając ją za słuszną i przekonującą.

Sąd Najwyższy podziela pogląd wyrażony w uzasadnieniu rewizji nadzwyczajnej, że opinia ta budzi poważne zastrzeżenia i wątpliwości. Przede wszystkim w opinii wskazano tylko, że istniejący u wnioskodawcy stan po operacji wypadnięcia jądra miazdżystego L3-L4-L5 z zespołem bólowym uzasadnia zaliczenie go do III grupy inwalidów, natomiast pominięto okoliczność, że w latach 1982-1989 stan ten był podstawą zaliczenia go do III grupy inwalidów zarówno w związku z wypadkiem przy pracy z dnia 14 sierpnia 1980 r., jak i z innych przyczyn. Biegli stwierdzając w opinii, że zgadzają się z orzeczeniem Obwodowej Komisji Lekarskiej pominieli też okoliczność, że w orzeczeniu tym przyjęto, że następstwem wypadku przy pracy jest stan po operacji w 1980 r. dysku L3-L4, natomiast przyczyną aktualnego inwalidztwa skarżącego jest wypadanie dysku L5 podczas, gdy w orzeczeniach lekarskich z lat 1981-1989 rozpoznawano stan po operacji również kręgu L5. Takie stwierdzenie biegłych musi więc budzić zasadnicze wątpliwości, co do prawidłowości wydanej w sprawie opinii. Omawiana opinia została wydana z naruszeniem art. 285 § 1 k.p.c., ponieważ nie podano w niej żadnych argumentów wskazujących na prawidłowość sformułowanych w niej wniosków końcowych. Na str. 13 a.s., część opinii określona jako jej uzasadnienie, zawiera w istocie jedynie konkluzję biegłych.

Brak w opinii fachowego uzasadnienia wniosków końcowych, uniemożliwia prawidłową ocenę jej mocy dowodowej powodując, że wydanie orzeczenia w oparciu o taką opinię, następuje z naruszeniem granic swobodnej oceny dowodów z art. 233 § 1 k.p.c. (por. Kodeks postępowania cywilnego z komentarzem, Wydawnictwo Prawnicze, W-wa 1989 r., t. 2, str. 414 pkt 14).

Sąd Najwyższy zauważa również, że Sąd orzekający rozważając ewentualne uprawnienia skarżącego do renty inwalidzkiej z innych przyczyn niż wypadek przy pracy, wbrew art. 3 § 2 k.p.c. ograniczył się do stwierdzenia bezspornej okoliczności, że skarżący w ostatnim dziesięcioleciu od daty zgłoszenia wniosku o rentę, nie wykazał 5 lat zatrudnienia, jak tego wymaga art. 33 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r., o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267 ze zm.) pominał jednak treść ust. 2 tego samego przepisu stanowiącego, że do tego

dziesięcioletniego okresu nie wlicza się okresów pobierania renty inwalidzkiej. W świetle powyższego zarzut rewizji nadzwyczajnej, że zaskarżony wyrok został wydany z rażącym naruszeniem prawa, w szczególności przepisów w niej wskazanych, okazał się zasadny. Sąd Najwyższy podziela stanowisko rewizji nadzwyczajnej, że zaskarżony wyrok narusza również interes Rzeczypospolitej Polskiej. Naruszeniem tym jest pozbawienie zainteresowanego konstytucyjnie zagwarantowanego prawa do rzetelnie prowadzonego procesu, ukierunkowanego na wykrycie prawdy obiektywnej, zwłaszcza szczególnie istotnej w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe będące źródłem egzystencji. Zaskarżony wyrok podważa również konstytucyjną zasadę państwa prawnego i zaufania obywateli do jego organów, w szczególności do organów wymiaru sprawiedliwości.

Przy ponownym rozpoznaniu sprawy Sąd orzekający uzupełni postępowanie w wyżej wskazanym kierunku, dla wyjaśnienia sprzeczności pomiędzy orzeczeniami Komisji Lekarskich z lat 1981-1989 a orzeczeniem wydanym w niniejszej sprawie, oraz opinią biegłych. Wskazane byłoby nie tylko uzupełnienie opinii przez dotychczasowych biegłych tak, by zgodna ona była z wymogami powołanego wyżej art. 285 k.p.c. lecz również zasięgnięcie opinii biegłego chirurga ortopedy, bowiem dla tego rodzaju schorzeń, jest to - obok neurologa - najbardziej właściwy specjalista.

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy, z mocy powołanych przepisów oraz art. 422 § 2 i 421 § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

=====